

ACTIUNEA OFENSIVĂ A RÎSULUI

P

utem pretinde unei comedii, cu deplin teamei, multe virtuți: să cauterizeze cu risul ei tot ce e rău și învechit, să fie luminoasă, optimistă, iar dacă obiectul satirei o cere, să nu economisească sarcasmul. Putem pretinde comediei lirism, hiperbole fantastice, exagerări îndrăznețe, ironii subțiri și supradimensionări grotești. Îi cerem să fie... veselă, dar ne vom abține întotdeauna de la judecata că o comedie bună poate fi banală și inofensivă.

Risul nimiceste, dezarmează, demască. Desigur, se poate întâmpla să rîdem la o comedie în care eroii sînt, să zicem, un boxer timid în dragoste, un savant meticulos în laborator dar distrat în afară, mai mulți vecini buclucași, și așa mai departe. De ce nu? Doar risul sălășluiește într-un corn al abundenței. Numai că nimeni nu pierde și nimeni nu cîștigă de pe urma hazului mărunt, cu ascuțisuri de ceară. O dramaturgie a actualității nu se poate constitui dacă una din muzele ei, comedia, aplică lovituri „adînci” cît mușcătura de purice.

Comedia de actualitate este pronunțat angajată în conflictul dintre nou și vechi. Avem nevoie de comedii satirice plecînd de la viață, de la realitate, în cadrul luptei pentru înfrîngerea moralei și concepțiilor burgheze recrudescențe sau apărute sub înfrîngerea lumii capitaliste. Iar risul militant se poate naște numai din atitudinea curajoasă și intransigentă a artistului care, sesizînd originea și forma de manifestare a unui fenomen negativ, îi reflectă mărit imaginea pentru a-l lovi în plin. În Raportul tovarășului Gh. Gheorghiu-Dej la cel de al III-lea Congres al partidului se arată că „formarea conștiinței socialiste și lichidarea influențelor educației și moralei burgheze este o sarcină de lungă durată”. De înțelegerea acestei sarcini în perspectiva ei, depînd în foarte mare măsură caracterul consecvent ofensiv al comediei, contribuția ei la victoria deplină a noilor raporturi umane și a principiilor de viață socialiste.

Oprindu-ne, în rîndurile de față, asupra piesei *Siciliana*, avem în vedere o comedie în nimic banală și cituși de puțin inofensivă.

Inamicii pe care Aurel Baranga îi supune de astă dată efectului nimicitor al risului sînt cinismul, prostia, lipsa de sensibilitate, corespunzînd unor concepții de viață ostile entuziasmului creator al epocii noastre. Acești inamici se perindă cu pretenția de a învăța pe oameni cum să trăiască, mai exact, cum să viețuiască. Ei opun prezenței în rîndurile strînse ale constructorilor, filozofia dezertării, încercînd să convertească poezia în trivialitate și iubirea în valoare de inventar domestic. Baranga își ride — și ne face să rîdem fără îngăduință — de inamicii în așa fel așezați în focarul satirei, încît aparențele lor se volatilizează una cîte una: pentru că cinismul se drapează cu melancolia mării însingurări, prostia — nu cea patologică — este cu ifose, și lipsa de sensibilitate arborează chipul suferinței morale.

Nefiind vorba de simboluri și abstracții, este nimerit să arătăm că dramaturgul a conceput o piesă inspirată din realitatea zilelor noastre. Parțial luat, obiectul satirei vizează „disperarea” de cauză a unora din tinerii repartizați în provincie după terminarea studiilor universitare. Din acest punct de vedere, piesa este în mesajul ei nemijlocit o pledoarie pentru contactul cu viața adevărată, cu șantierul vast al construcției socialiste, unde nu există locuri de elită și locuri ignobile, un argument artistic pentru contribuția activă a intelectualului la construcția socialismului.

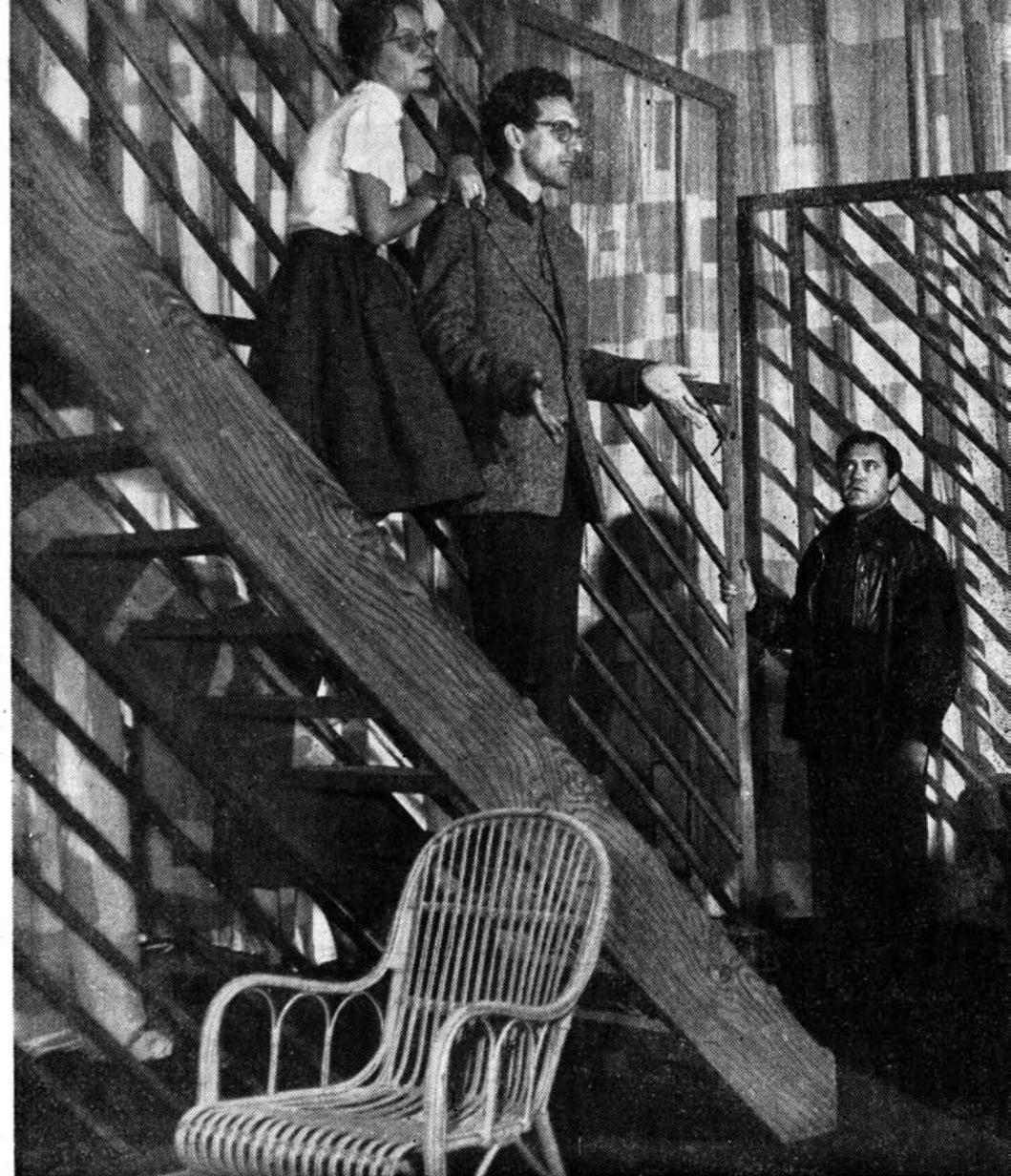
Numai dintr-o greșită înțelegere, textul acestei comedii a putut fi calificat, de către unii comentatori, drept inactual. Este nelogic să reproșezi unui autor nerealizarea unei teme pe care, de fapt, nu și-a propus-o. Baranga n-a urmărit să scrie un poem dramatic închinat majorității covârșitoare, devotate muncii, a generațiilor de absolvenți, ci, nu mai puțin eficient, a supus satirei tipuri retrograde din rindul acestora, în sensul relevant la recentul Congres al Uniunii Tineretului Muncitor, în Raportul tovarășului Virgil Trofin: „Marea majoritate a absolvenților facultăților se îndreaptă cu bucurie spre locurile de producție unde sînt repartizați, hotărîți să-și pună toată puterea de muncă, toată capacitatea în slujba poporului și înfloririi patriei. Din păcate, mai există însă și unii absolvenți care, chiar cu prețul schimbării profesiei, își caută locuri de muncă comode. Este necesar ca asemenea manifestări să fie combătute cu toată tăria, ca nedemne pentru un intelectual de tip nou, socialist“. (s.n.)

Siciliana răspunde tocmai unui astfel de deziderat. Dincolo de fabula piesei, asistăm la o dezbatere actuală despre responsabilitatea față de viață, de colectivitate și față de propriul destin. Baranga notează sub titlu: „farsă lirică“. În adevăr, așa e piesa. Pe canavaua ei, mijloacele trepidante ale farsei își dau mîna cu sursul poetic. Dar fondul polemic al concepției piesei, dezbateră ce o cuprinde ne îndreptășesc să vedem în ea mai mult decît atît.

A releva adevăruri grave, iscate de viață, pe canavaua unei farse, a demasca cu toată seriozitatea răul social prin caractere comice, a exprima logica devenirii sub forma convențională a comediei satirice, nu este numai o chestiune de măiestrie. O comedie care neagă, fără să afirme, un autor pentru care risul este măciucă, dar nu și mistrie, se află în contradicție cu trăsăturile ce definesc contemporaneitatea operei de artă. Comediile lui Aurel Baranga, *Mielul turbat* și *Siciliana*, degajă un ris luminos și tonic, un ris conștient de forța societății pe care o ridicăm și încrezător în biruința idealurilor ce ne stau în față. Amintiți-vă panica birocrăților din *Mielul turbat*. Cu cine se află ei în conflict? Cu inițiativa și talentul maselor, cu spiritul creator al oamenilor simpli, pentru care progresul tehnic înseamnă o punte spre viitor. În ce carusel acoperit de ridicol se învîrtesc purtătorii de mînecute, carierişti, impostorii și toți acei incurcă-lume, în momentul cînd presupusa anceta a gazetariilor le amintește de torța demascatoare a opiniei publice. Cîtă siguranță în calmul cu care secretarul de partid așteaptă ca ei să se prindă în propriile plase. Și ce superioritate morală relevă patosul deschis la umor al inovatorului ignorat de birocrăți, care hotărîște să facă ordine la cabinetul tehnic. Iată de ce chestiunea, confuză încă pentru unii, dacă integritatea artistică a comediei satirice nu este cumva minată de prezența dramatică a unui erou pozitiv, a primit aici o replică în sens contrar. *Siciliana* își are și ea fauna ei. De altă natură și pe alte coordonate. Cei satirizați: plictisiții, angoasații, cinicii, obtuzii, profitorii sînt la rîndu-le angajați într-un carusel al pigmeilor. Factorul ofensiv în conflict, exprimînd tăria, înălțimea și forța de atracție a eticii comuniste, aplică sancțiunile meritate purtătorilor de cuvînt ai concepțiilor și moralei burgheze, fără ca în scenă să apară, fizic, figura unui om înaintat al zilelor noastre. Eroul pozitiv însă există. Acesta este risul, risul combativ, și chiar o prezență umană, certă, chiar dacă ea acționează determinant din culise.

Societatea tinerilor, se știe, este un climat cum nu se poate mai propriu discuțiilor despre muncă, dragoste, viitor. Am arătat că Baranga provoacă în *Siciliana* întîlnirea mai multor tineri. Bebe Valsamache și Fifi Androne — principalii eroi — aduc cu ei la această confruntare pe cei apropiați fiecăruia prin dragoste, prietenie și preocupări diurne. Ce îi animă și încotro se îndreaptă?

Tînărul Valsamache, de pildă, se mulțumește cu puțin. După o carieră studentescă plină de accidente la învățătură, posedînd, se vede treaba, cunoștințe care încap pe o pagină de hîrtie, el simte, la douăzeci și patru de ani „netrăiți și dornici de viață“ chemarea ... marilor bulevarde. Repartizarea în producție, la țară, îi apare ca un atentat adus liniștii personale și vederilor sale despre dulceața existenței scutite de orice eforturi responsabile. Părinții săi i-o înlesnesc, păcătuiind din greu. Sloganul lui Bebe este: „Vreau în București!“ La Aprozar, la Circ. la O.S.T.A., oriunde, numai acolo unde i se cere să pună umărul, nu. Pentru început s-ar putea crede că el întruchipează tipul șmecherului de mîna a șaptea. Treptat însă ni se dezvăluie arborînd convingeri, formulînd principii și judecăți în probleme cardinale... Se înțelege, judecăți false, „principii“ incompatibile cu morala socialistă și „convingeri“ de un cinism nedisimulat. Optica acestui personaj asupra realității din jur este la cheremul unei tinereți lipsite de tinerețe,

căptușită cu vată și amețită de voluptatea confortului fraudulos. Așa fiind, diploma de inginer agronom i se pare agentul patogen al unei „maladii psihice grave, cu sfârșit fatal”.

Lângă Bebe Valsamache stă de gardă împotriva furtunilor vieții, prietenul său Nichi, zis Nikaloe, teoretic student, practic repetent, un imbatabil cunoscător al dispozițiilor în vigoare, pe care le invocă la momentul oportun. Pe lângă faptul de a fi dispus oricând să consilieze în chestiunile cele mai delicate, cu o candidă lipsă de morală, Nikaloe întruchipează, în absența unui ideal de viață călăuzitor, perfecta sterilitate, vioiciunea de suprafață, nulitatea fără drept de apel.

În primele tablouri, dramaturgul a construit o comică reacție în lanț: Bebe mobilizează inventivitatea lui Nikaloe întru obținerea „pașaportului” pentru Bucu-

Aspect de la repetițiile piesei „Siciliana” de Aurel Baranga, la Teatrul Național „I. L. Caragiale”. De la stînga la dreapta: Sada Toma (Muki), Mihai Fotino (Niculae Dumitrescu), Dem. Rădulescu (Tiberiu Cezar Sicoșan), Coca Andronescu (Fifi Androne) și Florin Vasiliu (Constantin — Bebe — Valsamache)

rești. Acesta ațîță focul prea iubitoarei mame a prietenului în suferință — „mădam Jeni” — care, împărtășind necondiționat disperarea odraslei sale, îl amenință pe Tache (soț, tată, dar mai ales director în Ministerul Agriculturii) cu ostilitățile, dacă nu va ști să pună în mișcare influența sa pentru salvarea unicului fiu de la „înecul” în provincie. Tache Valsamache preferă liniștea în familie, de aceea strecoară o vorbuliță, două, unde crede că trebuie. Aici, reacția ia sfîrșit, după convenita punere la punct, cam incomodă pentru prestigiul lui Tache...

Aceasta este, ca să spunem așa, așezarea în pagină. Evenimentul care propulsează acțiunea, prilejuind desfășurarea și cunoașterea mai consistentă a caracterelor, se declanșează legat de apariția unei tinere, Fifi Androne, absolventă a Facultății de medicină din Cluj. Motivele pentru care Fifi premeditează, la

rîndu-î, ancorarea în Capitală se deosebec de cele ale vărului ei, Bebe Valsamache. În principiu, Fifi nu are nimic de obiectat împotriva plecării la țară. Ambiția de a se stabili în București pornește de la un calcul care privește destiul... sportiv al logodnicului ei, Tiberiu Cezar Sicoșan, campion absolut la șah pe întreg Ardealul, unde, nemaiavînd adversari, el este chipurile amenințat cu stagnarea. Fără să împărtășească dispoziția sumbră a tînărului Valsamache, Fifi vede soluția în aplicarea principiului tactic șahist de atac... „Siciliana“. Un fapt — din păcate nelămurit — este că cele citeva locuri rezervate în Capitală promoției lui Valsamache sînt destinate numai absolvenților căsătorii. De aici își trage Fifi, prin asociație cu „apărarea siciliană“, ideea de înscenarea unei căsătorii pur formale cu agronomul, necesară angajării ambilor în București, după care își va putea remorca logodnicul din Cluj în Capitală, pasămite pentru afirmarea lui ca șahist pe scară republicană. Bineînțeles, în urma îndeplinirii formalităților antecalculat de divorț cu Valsamache. Urmînd unui consiliu dat de Nikaloe, căsătoria se oficiază la țară, în chiar satul Rîpele, unde fusese repartizat agronomul.

Ca să ne menținem în terminologia piesei, cei trei „pioni“ pe tabla hazardului — Bebe, Fifi și Nikaloe — evoluează pînă la acest punct al piesei ca adepți ai unei morale nedemne și vătămătoare. De la „principiile“ lui Bebe, de genul: „Nimic nu e urgent pe lumea asta... E oportun“, sau „N-am încredere decît în absurd!“, pînă la „tactica“ lansată de Fifi, și de la acestea la aprobarea deplină a lui Nikaloe („jurist“), se întinde o pistă de scaieți și bălării pe care risul o desțeleneste.

Întîlnirea cu realitatea concretă a satului este determinantă în precizarea concepțiilor de viață ale eroilor. Ideea dramaturgului a fost de a confrunta universul viu, captivant, fremătător de energie și tinerețe, al unui colțisor anonim de țară, unde se reflectă ca cerul în picătura de apă înaintarea construcției socialiste, cu lumea măruntă, pustie de idealuri și frumusețe, a celor care dezertează din fața marilor răspunderi.

La casa de oaspeți din Rîpele, unde tinerii căsătorii locuiesc provizoriu, Bebe se clustrează în dorința de a nu stabili nici un contact cu existența cotidiană a satului, pe care îl disprețuiește „a priori“. În acest timp, Fifi descoperă, uimită, viața. Oriunde își îndreaptă pașii prin sat, tînăra doctoriță întîlnește noul.

Nu asistăm la peregrinările sale, dar o ascultăm povestind pasionat, reportericește, despre faptele vii și oamenii interesați pe care i-a întîlnit. Cu aceasta, disputa dintre Bebe și Fifi este deschisă. El afișează blazarea, exemplifică închistarea ostilă ecorurilor solicitante ale muncii și construcției, întîmpinîndu-și partenera cu ironie rece. Ea absoarbe, treptat, aerul tare al realităților satului, răspunde chemării de a îngriji de sănătatea oamenilor la dispensar, zboară dintr-un loc într-altul. Sarcasmelor lui Bebe le răspunde cu umorul sănătos al celor optimiști. El manifestă inapetență, închide obloanele pentru a se putea contempla numai pe sine, refuză spațiul rustic. „Spune-mi, te rog, vaca aia de sub fereastra mea muge așa în mod obișnuit, sau se află actualmente într-o situație specială?“ — întreabă inginerul agronom, aflat el însuși în „situația specială“ de zeflemist obosit. Fifi aduce cu sine propeșime, elan, bucurie. Din suita impresiilor culese și măruritate de Fifi se încheagă imaginea satului, cu care sîntem pînă la urmă familiarizați. Figura din culise a tînărului președinte de sfat, Damian, revine deseori în discuție, asociată fiecărei activități de construcție obștească la care doctorița se referă.

Mînuind procedeuul constituirii indirecte, prin evocare, a peisajului social și uman al satului, Baranga s-a lăsat totuși furat în prea mare măsură de entuziasmul primelor impresii ale eroinei sale. Ceea ce face ca „universul salubru“ pe care ea îl descoperă — actualitatea însăși — să apară într-o lumină ușor idilică. Peste tot, la Rîpele, oameni minunați, fără cusur, un cotidian festiv care nu amintește de asprimea și contradicțiile inerente luptei pentru afirmarea noului. Înțelegem că Fifi pășeste pragul acestui univers și la apelul romantic al dragostei ce i-o inspiră tînărul președinte de sfat. Cu toate acestea, regretăm ce este facil și neaprofundat în felul cum eroina ne comunică observarea vieții.

Deși nu a fost consecvent în conturarea eroinei sale, Baranga a înzestrat-o cu o doză de inteligență și farmec, conferindu-i, în ultima parte a piesei, o replică promptă și ofensivă în raport cu personajele ridiculate.

Cît privește dragostea, ea este intimă dezbaterii la care piesa invită, premisa fiind un poncif: există mai multe feluri de a iubi. Aici trebuie să amintim două împrejurări. Prima se referă la Bebe Valsamache. În primul act, tînărul

nostru ni se relevă îndrăgostit (omul unei singure iubiri, cum se intitulează, afectînd candoarea) de o obscură cîntăreață, pentru el genială, care îl adoră (cum își închipuie naiv), fără să se decidă a-i deveni soție. Și aici avem de-a face cu un „principiu”: căsătoria cu un agronom îi apare „adoratei” (al cărei nume, Muki, exprimă totul) ca un impediment în calea realizării sale artistice, deși mai tirziu natura răului se dovedește a sta în maniera ei nepărtinitoare de a-și oferi grațiile... „Dragostea” pasageră merge pînă acolo, încît îl înșeală pe Bebe cu Nikaloe — amic foarte „săritor” — și încă la Rîpele, unde au venit în vizită și trag un „ce” profit din concursul de împrejurări. Bebe însuși se îndreaptă spre altceva. Cea mai bună sancțiune adusă cinismului său este că se îndrăgostește de-a binelea de propria și prezumtiva lui nevestă, tocmai în clipa cînd atitudinea lor față de viață se desparte radical.

Cea de a doua împrejurare se referă la logodnicul în folosul căruia Fifi a pus la cale căsătoria sui-generis. Campionul de șah Tiberiu Cezar Sicoșan dă în vileag, cînd sosește la Rîpele (neclarificat suficient asupra mariajului logodnicei sale), că descinde din cele mai întunecate hăuri ale prostiei omenești. Nu este de mirare că Bebe și Nikaloe — cituși de puțin lipsiți de păcate, altminteri isteți — vād în el un „imbecil total” și se amuză pe socoteala lui, fără eforturi de subtilitate. Baranga conferă eroului bătut la Sebeș o atît de amarnică obsesie a combinațiilor șahiste, încît ești tentat să antipatizezi acest joc de finețe și concentrare.

Din respect cazon pentru forme, Sicoșan tremură la gîndul că va lua „de soață o femeie divorțată” — pe Fifi. Asta ar fi „o rană sîngerîndă”, pentru că hirtia de divorț este „ca o diplomă cu peceti”. Dacă totuși se va căsători, el va urma să se poarte cu autoritatea unui feudal.

Ceea ce a urmărit Baranga, în relațiile dintre aceste trei personaje, a fost — și a reușit să devină — o interesantă confruntare a tinereții înaripate și farmecului feminin (Fifi Androne), cu două din alternativele aceleiași probleme: uritul în viață. Aceste alternative sînt prostia (Sicoșan) și cinismul (Bebe). Actul III al piesei este consacrat adîncirii și finalității dezbaterei care se naște de aici. Sînt cele mai bune pagini ale piesei, limpezi, solicitante, de un umor acut.

Am schițat deja cîteva ipostaze ale imbecilului turnat în Sicoșan. Prostia lui nu e oarecare. Ea se însoțește cu egocentrismul, cu ifosele siguranței de sine, și pretinde să demonstreze ireproșabile convingeri morale. Vestea că Fifi s-a măritat i-a jignit nu sentimentele, ci vanitatea.

Sicoșan nu are de obiectat împotriva iubirii, numai că el o vede după preceptele apostolice, goale de conținut.

Întrebările ce i le pune Fifi conțin tot atîtea răspunsuri; psihologia greoaie a interlocutorului ei nu poate sau nu vrea să le înțeleagă. Unei minți plate îi este interzis accesul la imaginație, la visare. Pentru Tiberiu, „Mersul trenurilor” este un ghid cu indicații riguroase. Atît. Pentru Fifi, el este „o carte cu secrete, cu aventuri și cu visuri”. Prin setea ei de reverie, eroina piesei lui Baranga se întîlnește cu visătorii lui Sebastian, dar pe alte unde. Ea visează prezentul, din care anul 2000 „nu poate să lipsească”. Prostia îi face pe oameni grosolani. Eventualitatea de a o pierde pe Fifi se consumă la Tiberiu într-un solilocviu edificator: „Tiberiu Sicoșan, mare măgar ai fost să scapi așa mîndrețe de fătucă din unghie”...

Finalitatea acestui dialog este previzibilă: Fifi îl dă pe ușă afară, cu demnitate senină, pentru totdeauna.

Baranga a creat cu Tiberiu Cezar Sicoșan o chintesență a imbecilului, un tip, am spune, antologic, al cărui strămos ilustru este profesorul Marius Chicoș Rostogan. Dar tocmai din modul cum e conceput acest personaj derivă una din deficiențele serioase ale piesei. Într-adevăr, nu poți să nu te întrebi — și e surprinzător că autorul însuși nu s-a întreat — cum s-a putut înșela atîta vreme Fifi asupra logodnicului astfel „inzestrat”? Oricît de superficială ar fi fost, oricît de puțin ar fi cunoscut oamenii... Idiotul din el se trădează de la primul cuvînt pe care îl rostostește. Sîntem puși, împreună cu eroii piesei, în fața esenței lui Sicoșan („imbecil total”), dar nu și a aparențelor de natură să explice dragostea și devotamentul tinerei femei, care o împing la o infracțiune morală de tipul căsătoriei înscenate. Lipsind de justificare psihologică dragostea lui Fifi pentru campion, autorul lasă să planeze asupra eroinei sale principale — în fond purtătoarea mesajului piesei — trăsături care-i contrazic în mare

măsură caracterul, trăsături derutante în lumina evoluției sale. Alăturată imaginii lui Sicoșan, Fifi apare, împotriva intențiilor autorului, echivocă.

Cît privește scena explicației dintre Fifi și Bebe, în care el expune un „credo” al cinicului nu mai puțin perfect decît este Sicoșan imbecil, aceasta e pregătită și motivată de tot ce se întîmplă anterior.

Valsamache îi cere lui Fifi să abandoneze obiectul inițial al întîmplătoarelor lor comuniuni și să transforme căsătoria fictivă, într-o realitate. La baza ei ar trebui să stea nu un sentiment puternic, ci acceptarea, din comoditate, a întîmplării. Unui cinic nu-i stă bine să fie liric. Deși iubește pe Fifi altfel decît pe Muki, Bebe îi înfățișează cu sînge rece concepția sa, neagră, despre fericire. Fifi este prevenită cu privire la Bebe. Îi cunoaște concepțiile, s-a izbit de cinismul lui, a constatat în mai multe rînduri optica sa diformă asupra vieții. De aceea, îi vine ușor să-i completeze cu ironie abia reținută gîndurile, dîndu-i iluzia că „marșează”. Replica o dă îndreptîndu-se, fericită, spre dragoste, spre omul adevărat, viu, puternic. Ea se decide să rămînă în sat din dragoste pentru munca anonimă, dar rodnică, în al cărei freamăt l-a întîlnit pe Damian.

În rînd cu tinerii satirizați se află și unii părinți. Cazul „băiatului mamei” este — în ce îl privește pe Bebe — și cazul „mamei băiețașului”. Madam Jeni e incapabilă să gîndească un lucru pozitiv în legătură cu creșterea și formarea fiului ei pe un drum cinstit de muncă și strădăanii personale. Ironia autorului se îndreaptă mai ales către unghiul utilitarist din care ea apreciază meritele bărbatului.

Respectabilul tată (care își susține fiul cu „pile”), madam Jeni, ca și Anton Androne (pentru care plecarea lui Fifi la țară „echivalează cu o dramă”) au un mod comun de a gîndi, dictat de spiritul mic-burghez ce le este înrădăcinat. Abuzul de influență, profitul, parvenitismul sînt termenii care le definesc fizionomia. Citiți cum își vorbesc Tache Valsamache și Anton Androne despre trecut, cînd „ce era simplu, era simplu, și ce era complex, era complex”, și despre ziua de azi, cînd o chestiune poate „să ți se pară la început foarte simplă... și în fond să fie complexă”, puțînd să te aștepți chiar ca „cel mai complex lucru să fie complex numai în aparență, și în fond... să fie simplu”. Dialogul este caragialesc și fixează în focarul satirei figurile uzate ale aceluia care au pierdut nu numai înțelesul unor lozinci și noțiuni, dar și înțelegerea asupra realităților zilelor noastre.

Sancțiunea rezervată soților Valsamache — trecerea lui Tache de la Ministerul Agriculturii pe postul de administrator al stației de montă din Rîpele — este o ilustrare, în termenii comediei, a unor realități desprinse din actualitate.

Dezbaterea angajată în piesă se reazemă pe o inventivitate pronunțată a situațiilor comice, pe caracterul lor imprevizibil, susținute de replica vie, spirituală, definitorie din punct de vedere caracterologic. În legătură cu intriga piesei se pot naște câteva nedumeriri, rezultate din existența unor puncte mai obscure. Este greu să ne imaginăm, de pildă, de ce locurile rezervate în București absolvenților de la agronomie sînt destinate numai celor căsătoriți. Există oare un asemenea criteriu, neselectiv, în practica repartizării studenților? Afară de aceasta, nimic nu justifică îngăduința cu care cei doi eroi și compania, retrași la Rîpele, sînt găzduiți la casa de oaspeți a sfatului popular, unde s-au instalat ca la moșie.

Ultimul act al comediei constituie apogeul ei totodată (cu alte cuvinte, nu este „lipit” unui conflict deja consumat, cum putem întîlni pe ici pe colo); și din acest punct de vedere, ne place suplețea cu care Aurel Baranga a convertit farsa, situațiile burlești, la un climat liric, atît de propice unor semnificații etice.

În numărul viitor, vom continua însemnările noastre asupra comediei „Siciliana”, în lumina spectacolului Teatrului Național din București.